

Соціальна політична економія в такому розумінні виступає сучасною еволюційною формою політичної економії. Введення її в систему освіти економічного університету є відповіддю на виклики сьогодення.

Волощенко В С., канд. екон. наук, старший викладач кафедри макроекономіки та державного управління

ВИКОРИСТАННЯ ДИВЕРСИФІКАЦІЙНИХ ПІДХОДІВ ДО АНАЛІЗУ СТАНУ ЕКОНОМІКИ В ДИСЦИПЛІНАХ КАФЕДРИ

В макроекономічній науці існують наступні показники аналізу географічної структури зовнішньої торгівлі — індекс Херфіндаля—Хіршмана або ж підхід, визначений МВФ, щодо того, що, якщо один торговельний партнер країни займає більше 30 % у зовнішній торгівлі цієї країни, то це є небезпечним і вимагає застосування коригуючих державних заходів. Проте цього недостатньо для аналізу географічних напрямків зовнішньоторговельних потоків на предмет їх економічної безпеки для країни. Від повноти системи відповідних показників залежить точність діагностики безпечності географічної структури зовнішньоторговельних операцій країни та ефективність запроваджених державою заходів регулювання цих операцій. Тому необхідною є диверсифікація існуючої системи показників. У рамках диверсифікаційного підходу були розроблені коефіцієнти експортного та імпортного географічного розсіювання (*Кеср і Кіср*), за допомогою яких можна визначити збільшення чи зменшення зовнішньоторговельної небезпеки країни у відносинах з іншими країнами протягом досліджуваного періоду. Ці показники відрізняються від двох вище зазначених тим, що: 1) містять чітку методику їх розрахунку та інтерпретацію отриманих результатів; 2) не концентрують уваги на розподілі товарів по географічних напрямках, а розглядають увесь експорт або імпорт як єдине ціле всіх товарів (товарних груп).

З точки зору викладання дисципліни «Національна економіка» в рамках теми «Національна економіка у глобальному середови-

щі» пропонується включити в матеріал дисципліни а) розширену за рахунок *Кезр і Кізр* систему показників, що характеризують активність країни у світових економічних відносинах, б) розрахункові завдання щодо визначення *Кезр і Кізр* на базі фактичних даних по Україні та інших країнах для оцінки рівня диверсифікованості зовнішньоторговельних потоків країни (країн).

Стосовно спеціальності «Менеджмент державних установ» при викладанні дисципліни «Макроекономічна політика» в рамках теми «Механізм макроекономічної політики у відкритій економіці» в питанні «Механізм торговельної політики» слід приділити увагу розгляду тарифних та нетарифних інструментів торговельної політики країни з точки зору їх впливу на динаміку показників *Кезр і Кізр*, тобто наскільки запровадження того чи іншого інструменту торговельної політики впливає на зміни в географічній структурі зовнішньоторговельних потоків країни і збільшує чи зменшує її зовнішньоторговельну безпеку. Для цього слід розширити перелік підсумкових питань до цієї теми в підручнику «Макроекономічна політика» і перелік тестових питань у навчально-методичному посібнику «Макроекономічна політика» на предмет знань методики розрахунку та сутності *Кезр і Кізр* з подальшою інтерпретацією змін цих показників (у результаті проведених розрахунків) після запровадження конкретних державних заходів для економічних реалій України (інших країн).

Воробйова Л. В., канд. екон. наук, доцент
кафедри історії та теорії господарства

ВИКОРИСТАННЯ ІДЕЙ ФІЗИЧНОЇ ЕКОНОМІЇ ПРИ ВИКЛАДАННІ КУРСУ «ІСТОРІЯ ЕКОНОМІКИ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ»

В історії економічної науки завжди були намагання відобразити вплив природних факторів на економічні процеси. Наприклад, поняття продуктивних сил та чистого продукту у фізіократів, роль природи в утворенні багатства за оцінкою Петті тощо. Але ці чинники розглядалися як зовнішнє середовище, як один із факторів, що впливає на економічні процеси. В той же час посилення